

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserte) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. maroja 1897.

Politiški oddelek.

Volilna reforma za veleposestvo.

Naša katoliška stranka je v deželnem zboru sprožila misel, da se bi volilni red za veleposestvo tako premenil, da bi v tej skupini volili vsi posestniki, ki plačujejo sto goldinarjev davka. Odkritosrčno rečemo, da mi naši katoliški stranki ne verujemo, da je resno na to mislila, temveč hoče samo volilno reformo o veleposestvu zaplesti v premembo deželnozborskega volilnega reda, da sploh tajne volitve pokoplje. Če pomislimo na dvoumno postopanje te stranke pri državnozborski volilni reformi, reči moramo, da je to mnenje popolnoma opravičeno.

Sicer pa, gospoda ni nastopila prave poti, če misli v tem oziru kaj doseči. Kranjski veleposestniki gotovo se sami ne odreko dosedanjih svojih pravic, brez njih se pa kaj tacega skleniti ne more. To bi bilo jedino mogoče, če bi vlada z vsemi silami delala na to. Če je naši katoliški stranki resna volja na tem, delovati naj začne na to v državnem zboru. Ondu je stvar ložja. V državnem zboru ima veleposestvo le 85 poslancev, in še od teh so 4 voljeni v deželah, kjer se ne zahteva za volilno pravico niti plemstvo niti vpis v deželno desko, torej jih je le 81, kateri bi imeli interes ustavljati se taki volilni reformi.

Ker ima sedaj državni zbor 425 poslancev, veleposestniki nikakor ne morejo preprečiti sklepanja o tej stvari. Pripoznamo pa radi, da tudi v državnem zboru stvar gladko ne pojde, ker bode vlada delala ovire, a vendar, če se ta ideja sproži, je mogoče, s časom kaj uspeha doseči.

Seveda bi se hkratu morale tudi odpraviti posebne predprave fidejkomisnih veleposestnikov na Moravskem in Češkem, duhovskega veleposestva na Tirolskem in v Bukovini. Če se mislijo začeti odpravljati krivice, se pač morejo pustiti, da se bi na Tirolskem 11 proštov in opatov volilo jednega poslanca.

Če pa državni zbor sklene tako premembo volilnega reda, potem ne dvomimo, da se tudi deželni zbori ne bodo mogli več dolgo upirati. Vlada bode nanje pritiskala in vlada že ima toliko upliva, da tudi na Kranjskem dva ali tri veleposestnike za stvar pridobi.

Tudi bodo potem vsi člani deželnega zbora videli, da je katoliški stranki zares na stvari sami, ne pa na tem, da bi napravila morda kak razpor mej narodno in nemško stranko.

Seveda ne verjamemo, da bi se katoliška stranka tega lotila, ker ima v drugih deželah najboljšo oporo v veleposestnikih. Če se kaj tacega poskusi, bode mej avstrijsko katoliško stranko nastal razpor, ki bode uplival na daljši tok avstrijske politike. Tudi katoliška stranka ve, da bi zlasti na Češkem in Gorenjem Avstrijskem potem bili voljeni v veleposestvu vsi svobodoljubnejši možje, nego so pa sedanji.

Mi smo tako volilno reformo že davno zagovarjali, ker nas pri volilni reformi vodi le ozir na pravičnost brez ozira na to, kateri stranki bi naposled stvar koristila. Katoliška stranka je pa že pri zadnji volilni reformi v državnem zboru le preočito pokazala, da jo vodijo le strankarski koristi.

Zato se pa motijo tisti, ki mislijo, da bode katoliška stranka o tem oziru pomagala kaj ugodnega priboriti. Vsaka demokratična preosnova volilnega reda bode morale druge stranke priboriti brez tistih in proti tistim, ki se sedaj skrivajo za katoliški plašč.

Vsaj je znano, kako so naudušeni bili nekateri naši katoliški listi za občno volilno pravico, a vendar so na Dunaju baš katoliške stranke pristaši Taaffejevo volilno reformo podkopali. Kako so še nedavno bili naudušeni za tajno volilno pravico, a vendar so v kranjskem deželnem zboru izrekli se proti njej. Ti gospodje zastopajo vedno dvojna načela, kakor jim ravno kaže.